

VERSOPOLIS TWO

Silhouettes in the lit windows

Силуети з освітлених вікон

Kateryna Kalytko

Translated from the Ukrainian by
Maria Galina, Anna Vovchenko, Iryna Shuvalova
and by Olena Jennings with Oksana Lutsyshyna

Versopolis at Ledbury Poetry Festival

2018

Published by
Ledbury Poetry Festival
The Master's House, Bye Street, Ledbury
Herefordshire HR8 1EA
UK

www.poetry-festival.co.uk

Copyright © Kateryna Kalytko 2010–2018

Translations © Maria Galina, Anna Vovchenko,
Iryna Shuvalova, Olena Jennings, Oksana Lutsyshyna 2010–2018

Designed & typeset in Arno
at Five Seasons Press, Hereford
www.fiveseasonspress.com

and printed on Five Seasons book-quality recycled paper
by Impact Print & Design, Hereford

VERSOPOLIS

is a unique, Europe-wide platform.

*It gives emerging European poets
the chance to reach an audience beyond
the boundaries of the language they write in
by translating and publishing their poems
and inviting them to perform at festivals.*

With the support of the
Creative Europe Programme
of the European Union

Beneath each poem in English
the translator/s is/are indicated as follows:

[MG] – Maria Galina; [AV] – Anna Vovchenko; [IS] – Iryna Shuvalova;
[OJ & OL] – Olena Jennings and Oksana Lutsyshyna

Kateryna Kalitko (born in 1982) is a writer and translator. She is the author of six award-winning poetry collections, the last of which — *Torture Chamber. Vineyard. Home* (Lviv, The Old Lion Publishing House, 2014) — was honoured with the ‘Litaccent of the Year’ award. She has also published two books of short stories: *M(h)ystery* (Kyiv, Fact, 2007) and *The Land of the Lost, or Little Scary Tales* (Lviv, Old Liv Publishing House, 2017), now highly praised by Ukrainian critics.

She’s the holder of numerous national literary awards including ‘Granoslov’, the Bohdan-Igor Antonych ‘Greeting of life’ prize, the ‘Young wine’ performed poetry award, and the ‘Smoloskyp’ and ‘Blagovist’ literary prizes. Her texts have been translated into English, German, Polish, Armenian, Lithuanian, Slovenian, Serbian, Italian and Hebrew. She was the CEI Fellowship for Writers in Residence 2015 Fellow and Laureate of the short stories festival Imbiero Vakarai/Ginger Evenings 2016 (Lithuania). She is the holder of Vilenica Crystal International Prize 2016.

She is also a translator from the Balkan languages. For her translations she was awarded the prize of the magazine ‘The Kryvbas Courier’ and also the independent translation award METAPHORA.

Домівка усе ще можлива там, де сушать надворі білизну,
де ліжко потому повне вітру і аличевого цвіту.
Пора ця – велика і перша любовна близькість,
що мусить стати проникненням, ніколи не повторитися.
Зеленим лезом кожен зародок листя
стається, і крик живого знаходить і ніч, і ритм.
Тонка фольга, пора, коли зачинаються абрикоси
одночасно з війнами і немовлятами, у тій самій ложці повітря,
у задусі спалень чи в холоді, з якого у хату проситься
ворушкий, як згряя медуз, і перелітний цвіт.
Білооко, кігтисто полює квітневий мороз,
та однаково теплу пухнасту шкірку матимуть діти.
Вся різниця у тому, на скільки частин розломляться,
як настане пора упасти, чи просто розіб'ються вщент.
За стіною сусід однорукій, п'яний, блукає вдома,
переплутавши всі епохи, зачепивши плечем
дві залізні милиці з Першої світової, картонний радянський шолом,
і портрет невідомого з поглядом, як автоматна черга,
і вішак сорочок, що давно з одним рукавом.
Отже, падатимуть, розіб'ються на дольки та на долі,
розгойдалося гілля, вітрам усюди відкрито.
Перетиснена шия – той перешийок, і так дивно першить у горлі,
ніби час не минав і ярами повзе іприт.
І усе це – забута у ріднім зеленім подвір'ї гра,
це блукання межі розвішаних випраних простирадл,
світ щомиті тонший, і коли обіймаєш раптом
крізь тканину – не знаєш, хто там, і знайшов ти його чи втратив.
А пухнасте дводільне тільце війни бубнявіє в серці цвіту,
що його ми холодної ночі не впустили додому грітися.

Home is still possible there, where they hang laundry out to dry,
and the bed sheets smell of wind and plum blossoms.
It is the season of the first intimacy
to be consummated, never to be repeated.
Every leaf emerges as a green blade
and the cries of life take over the night and find a rhythm.

Fragile tinfoil of the season when apricots first form
along with wars and infants, in the same spoonful of air,
in the stifling bedrooms or in the cold, from which the wandering
beg to enter, like a bloom of jellyfish, or migratory blossoms.
The April frost hunts white-eyed, sharp clawed,
but the babies have the same fuzzy skin for protection.

What makes them different is how they break
when the time comes for them to fall, or if they get totally crushed.
Behind the wall a drunken one-armed neighbour stumbles around his house,
confusing all the epochs, his shoulder
bumps into metal crutches from WWI, a Soviet helmet made of cardboard,
and the portrait of a man with a glance like a machine gun firing
and hangers for shirts, all of them with a single sleeve.

So they will fall and break into pieces and fates
branches parted, fruit exposed to the winds.
The neck feels squeezed, in the narrow isthmus of the throat
time just stands still and mustard gas creeps through the ditches.
All of this is but a forgotten game we play in the family backyard,
hiding amongst the laundry that hangs outside
the world becomes more fragile at each moment, and when you suddenly
embrace
through the cloth — you don't know who it is, and whether you've lost or
found.

And the swelling parted body of war intrudes into a blossoming heart
because we didn't let it enter our home on a cold night to warm itself.

[OJ & OL]

Шосте квітня

Спиш не лише з одним оцим чоловіком,
а й з усеньким його життям.
І часом воно заважає вам спати чи просто собі обійматися.
Скажімо, часто приходиться війна і лежить між вами, немов дитя,
яке боїться лишатись на самоті у темній сусідній кімнаті.

У війни, каже він, в арсеналі багато чисел:
двоє родичів – один мішок із кістьми,
тисяча триста дев'яносто п'ять днів облоги міста,
три пакунки з гуманітаркою: масло, консерви, сухе молоко, три брусок
мила.

По тебе приходять четверо, кожен зі зброєю на плечі.

Показують список, ведуть тебе під конвоєм
через місто нічне. Два рази, ідучи,
чуєш снаряди, що пролітають високо над головою.

... П'ять разів із бараку виводять під зливу вночі
до відкритої ями, в якій вже гниють сорок трое,
і щоразу думаєш: от я нарешті зараз помру
і зізнаюся Богові – це був невдалий жарт.

А вони вас кидають всіх долілиць у бруд
і тицяють у потилицю дуло, і мусите довго лежати.

І відтоді я розлюбив, каже він, дивитися сни –
всі ці спогади, знаєш, не дуже-то й чоловічі,
коли ви біжите через ліс, вам у спину стріляють вони,
коли куля в стегні, а ти все відчуваєш оте багно на обличчі.

Ось тоді велике безлисте дерево болю проростає й пульсує в грудях,
і ти не відповідаєш, бо що на таке відповісти.

І стираєш, стираєш, стираєш йому з обличчя той бруд,
навіть крізь сон.

І навіть
коли на відстані.

April 6

You are not just sleeping with this one man, but with his whole life,
and sometimes it wakes you up and snatches him out of your arms.
For, you see, war often comes along and lies down between you like a child
afraid to be left alone in the dark.

War, he says, involves many numbers, let's see —
two relatives equal one sack of bones,
one thousand three hundred and ninety-five days of siege,
three packages of humanitarian aid: butter, canned goods,
powdered milk, three bars of soap.

Four armed men come for you,
show you their orders and then escort you out into the night.
During the walk across the city
you hear missiles flying over your head — twice.

... Five times they take you out of the barracks
to a ditch where forty-three lay rotting
and each time you think: I will finally die
and tell God that it was a lame joke.

But they throw you face down into the dirt
and take their sweet time pressing a gun to your head.
Since then, he says, I don't like to dream,
these kinds of memories, they aren't fitting for a man.

You run through the woods, they shoot at your back,
a bullet hits your thigh but all you feel is this dirt on your face.

That's when a leafless tree of pain grows
in your chest, pulsating.
And I don't respond because what do you say to that
I just keep wiping the dirt off his face, over and over again,
even while he's sleeping,
even while he's away.

[OJ & OL]

Силуети з освітлених вікон

У них службова квартирка – вікна у двір тюрми,
і хвора дитина у них, і все у них, як у всіх.
Пізно ввечері, коли хлопчик спить, а посуд останній помито,
коли застигає місто в цукровій тихій красі,
у тазику голосно хлюпаються дві рибини живі,
а десь у під'їзді плаче дурне кошеня сліпе,
вона сідає і думає: от, її чоловік
щоранку виходить із раю і спускається в пекло.
А там ці урки брудні, а в нього ж такий ореол
світлий довкола, що страшно часом гладити по голові,
на літо треба в село – малий цього року кволий,
треба туфлі в ремонт. Борщу наварити . . .
А він
саме комусь вибиває зуби, поки вона засинає,
з напарником після зміни ковтає горілку втомлено
і каже: Не хочу додому. Там ця баба дурна
і знову малий хворіє. Пекло, коротше, вдома.

Silhouettes in the lit windows

They have a rented flat looking on to the prison yard
And an ill child and all that other couples have
Late in the evening when the boy is in his bed and the last dishes are washed.
And the whole town is dozing in silent sugared beauty,
And two live fish are splashing noisily in the washbasin
And a stupid blind kitten is crying somewhere in the staircase,
She sits down and thinks – here, her husband
Leaves Paradise every morning and descends into Hell.
And there all those dirty jail birds are and he has such a nimbus
Shining that she is sometimes even afraid to pat his hair,
It would be nice to go to the country for summer, the kid isn't well this year,
And the shoes need repairing and I have to cook soup . . .
And he, while she falls asleep
Is breaking somebody's teeth
Later with his companion he drinks vodka wearily
And says – I don't want to go home,
There is this stupid woman
And the kid is ill again. In short, there is hell at home.

[MG]

Палітра

Вересень повертається, щоб змінити усе.
Лізе крізь тектонічний розлам чорна густа ріка,
несе вчителів, що били тебе лінійкою по руках
у монастирській школі
чи то пак
в медресе,
друзів загублених – привидів білолицих,
шепоти й крики, ще якесь шумовиння.
І дівчат з напівсонних сільських світлиць,
котрі стрибають одразу далеко за жовту лінію.
(Спершу усі вони хочуть позбутись акценту,
сірі тіла прохолодні й вузькі, як у риб,
втім, до дресури придатні, засвоюють правила гри,
вміло підтримують зв'язку донор-акцептор).
Гучно у повних трамваях співає ненза
про те, як летять з України птахи над хатою.
Якщо вже цей місяць ріже всіх однаковим лезом,
то звідки надія вижити
та
не інфікуватися.
Плаває в небі над містом ванільно-цукрова вата.
Вогники болотяні рахуєш, аби заснути.
Горбишся над ранковою кавою, мій навісний Меджнун,
і не згадаєш навіть, куди хотів прямувати.
Вересень. У повітрі зелений сопух боліт.
Чоловіки на межі нервового зриву.
Я проведу, ходи за мною услід.
Ліхтарів слизькі роздушені сливи
соком на плечі скапують.
Більше – жодних уроків.
Твоє безумство і далі буде високим.
І тільки, щоб пам'ятати, в'яжи на зап'ястя нитку:
вересень повертається знову усе змінити.

Palette

Here September returns to get everything changed.
The fracture is bleeding blackly, thickly, abruptly,
bringing those teachers of yours from the monastic school,
or actually
the madrasa;
those who'd whipped your childish hands with the rulers,
bringing the pale wraiths of your companions lost,
bringing the screams and whispers, bringing the murky foam,
bringing the girls, eager to skip the borderline
once they've broken free from their somniferous backwoods homes
(primarily they want to get rid of the accents.
Grey are their narrow bodies, fishy and lifelessly cold,
willing to get exercised, willing to not mistake
the rules of conjunction between a donor and an acceptor).
Listen, the streetcar insane is singing aloud
of how the birds are leaving Ukraine, flying over the chimney of ours.
So how can we hope
to survive uninfected
when the crescent is scything us all
in a row?
Cotton vanilla candy's wafting over the town.
Bog is twinkling with light. Count those glimmers, then sleep.
Humping over the morning coffee, my madly perplexed Majnun,
have you already forgotten where were you going to leave?
Here it's September. Bogs are excreting their green malodour.
Men remain on the verge of a nervous breakdown.
Come, fill my steps in. Slick yellow light of the lanterns
pours its juice on your shoulders.
Now you have nothing to learn,
highly infatuated forever.
Merely touch the thread on your wrist and remember:
here September returns to get everything changed
over and over again.

[AV]

Дунай приходить і каже: віддай, віддай
і пасмо, і спазм, і руку із рукава,
ти не розумієш, я не просто вода,
ти вся проминеш, а я собі далі триватиму,
любов мою бинтувати не стане розлук,
і світло моє сипке, як бджолина перга,
віддай півімені, а пісню віддай цілу.
Бійся змій та любові, ходіння босою по снігах,
народу, що між берегами стелиться осокою,
ранків, коли на щоки випадає по сивій війці,
і чоловіка, який мені носитиме молоко
горобиної ночі.
Більше нічого не бійся.
Гляди: боривітер, що битву з вітром програв,
летить над тобою і ронить у руку перо.
Найглибша могила – спів, що не знає угаву.
Мої човни зголодніли, вділи їм своєї крові.
Ось теплі гріхи й хліби, співають мої веслярі,
І кошава, як між ребер залізний гак.
Ось мчить зі звісткою і спалахує на горі
шипшина – вершник із кров'ю на острогах.

Danube approaches, he wants me to give away
a lock and a cramp, and an arm from a flowing sleeve,
I'm more than just water, regardless of what you say,
and I will go on even after you fully leave,
no parting's a bandage enough for my love's deep wound,
my light is like crystal pollen that falls in grains,
give me one half of your name and the song you found.
Beware of the serpents, of love and of walking again
barefoot aloof in the snow, of the folks like reeds,
days when a silver eyelash will drop like a tear,
of the man who will bring me milk on a path that leads
through the heart of the night.
Save for that, you have nothing to fear.
Look: here comes the falcon who battled the wind and lost,
from the bottomless sky a feather he drops for you.
Know: the deepest of graves is the song that persists the most.
For my famishing boats give a bit of your bloody brew.
Warm are sins and the loaves of bread, and my oarsmen chant,
through the ribcage an iron hook of Košava curls.
Here a dog rose
bush rushes up through its steep ascent
like a message bearer with flaming blood on his spurs.

[15]

звідки прийшов я з очима іншого кольору
звідки такий що мати в мені не впізнала рідного
звідки ці інші люди в моїй домівці
звідки залізна юшка в моїй тарілці
звідки пам'ять руки що до заліза тягнеться
звідки трави що їхні смаки у роті цвітуть
звідки в мого собаки страх моєї присутності
звідки зіниця розширена в кожній свічці
звідки між зір даремно розсипане борошно
звідки досі плачуть усі невидимі діти
звідки прийшов я відповідаю з дороги
звідки нізвідки пройшов собі межі сльозинами
звідки сльози відповідаю зі спогаду
звідки спогад якщо не згадаю повернення
з поля із лісу із трясовини болотяної
звідки ваш переляк і чому відступаєте
звідки злодій що викрав у мене ім'я моє
і заховав у непророслій зернині
і закопав її у вовчому лузі
звідки у небі дірка розміром з Бога.

Where did I come from that my eyes changed colour
Where did I come from that my mother didn't recognize me as her
own child
Where are these strange people in my house from
Where is this iron stew on my plate from
Where is memory of my arm searching for iron from
Where is this grass I can taste in my mouth from
Where did I come from that my dog fears me
Where are the dilated pupils of every candle from
Where is the flour from that is scattered among stars – such a waste!
Where are these invisible children from, crying somewhere near
Where did I come from – I answer I came from the road
where from nowhere I just leaked between tears
Where are the tears from I answer from my memory
Where is my memory from if I don't remember coming home
from the field from the forest from the swallowing bog
Where is your fear from and why are you stepping back
Where is this fiend from, he who has stolen my name
and hid it among grain unsprouted
and buried it in the wolves' ravine
where is this God-sized hole in the sky from.

[MG]

І чи стається з маленькими щось насправді велике?
Поскрипують під ногами дошки знання перегнилі.
Тепер ти знаєш, наприклад, як у часи війни
в домішках зіщудених пульсують світлом ялинки,
як вітер мертвотний із польового згарища
шурує шунтом поміж стінок аорти,
як Гаспар, Валтасар, Мельхіор
спішать у швидкій із простреленою фарою,
як зі співчуття полоненим химерні густі ліси ростуть,
і потім лягають шаром торфу на темну душу.
Світло - щеня дряпотливе - скавулить край подушки,
світло тонке і сніжне, сніг обличчя остудить
і зафіксує, як ці обличчя перетворюються на лики,
попід серце землі врізаються.
До весни
хоч би тепла не було, щоб лежала ця плащаниця.
Чи усього, що сталося, достатньо для справді великого,
чи просто із болю виросте велике дерево - тут,
кривавити ягодами, стукати у вікна нічних квартир?
Звідки у тебе, коханий, це місячне сяйво шкіри?
Трохи голоду, відчаю, та молока, та ртуті.

Can great things happen to ordinary people?
The rotting boards of knowledge creak underfoot.
Now you know, for example, how in wartime
lights pulsate on Christmas trees in squat homes,
how the deadly wind blows from a burning field
burrowing like a stent between aorta walls
how Gaspar, Balthazar, Melchior
rush in an ambulance with a bullet-riddled headlight
how the thick magic forests appear out of compassion for the prisoners
of war
and spread in a layer of peat over the darkened souls.
Daylight, a clawing puppy, whimpers by the pillow,
the light is faint and snowy, snow will cool the faces
and capture them turning into icon-like images
that cut through the heart of the earth.

If there is no warmth
until spring, let this shroud remain.
Was everything, everything that happened, for a greater good
or would all the agony cause a tall tree to grow – bleeding
berries, pounding against apartment windows at night?
Where did you get this glistening moonlight skin, my love?
From starvation, despair, and milk, and mercury.

[OJ & OL]

Цю самотність могли би звати Естер або Міріам.
З немовлячим плачем лягають у землю полки.
Між води та солі давно затісно словам.
Під приспущеним прапором регочуть сотні хрипких
нетутешніх пельок, скалками мови поколотих.
Ця самотність холодна, розверста й така бездонна,
що й чужак не бере.
Неприкаяні діти зі школи
вибрідають, стоять над морем, як перед судом.
Тріскотить у повітрі зв'язку пересохла гілля,
хтось уперто вигукує позивний попелища.
Цю самотність могли би звати Селіма або Севгіль,
імена покинутих солоні й завжди найглибші.
І виходить вона, нервово пальцями мене
чорний вузол хустини, губи в неї бліді:
хто це, каже. Прийом, чи хтось іще чує нас?
Щойно хтось викликав нас і називав імена.
Ну ж бо, синку, прийом, послухай мене, мене:
всі пішли із берега, пошукай у воді.

This loneliness could have a name, an Esther or a Miriam.
Regiments fall to the ground with an infant's cry.
Words hardly fit between water and salt.
Under the flag at half-mast, hundreds of hoarse voices

laugh, pricked by the splinters of language.
This loneliness is vast, bottomless, and so chilling
that even a stranger turns away. Restless children wander
out of the school, stand by the sea, as if in front of a tribunal.

Dried tree branches crackle in the air like transmitters.
Somebody keeps calling out the name of the city turned into ashes.
This loneliness could be named Sevgil or Selima.
The names of the abandoned are salty and deep.

She comes out, fumbles with the knot
of her black headscarf; her lips are pale.
Who is there, she says, do you read me? Does anyone hear us?
Just a moment ago somebody called out our names.

Do you read me, son, try and listen to me, to me –
they have all left the shore, look for them in the sea.

[OJ & OL]

Озирнешся назад і відчуєш у горлі сіль.
Жовтий змії вогняний лежить на даху костелу.
Сад за домом шумить. Шум подібний на голосіння.
Завтра вийдеш у сад, а він тобі не зацвіте.
Завтра глухо тобі співатиме дзвін великих пожеж,
завтра річка твоя закипить і стане кривава.

Сни тривожні над ранок, і ранок тривожний теж.
На листку винограду завмер величезний равлик.
Завтра вийдеш на станцію – потяги, поспіх, пил,
так бентежно, неначе війна.
Між чужих усіх
заговориш до когось – у голосі скрипне сіль.
І велика пожежа на серці.
А поки – спи.

You'd be turning around and feeling the salt in your anxious throat.
Orange serpent would burn down the church,
as the garden behind your house
would be mournfully weeping
and tomorrow would never be going to bloom;
as the fire would dully be tolling for you;
as your river would seethe with the blood.
Anxious morning would bring disquiet into your dreams.
An enormous snail would freeze on a leaf of the grape.
On the dusty and hasteful station
the embarrassed trains would forebode something like war.
There amongst the crowded strangers
you'd be feeling the salt in your anxious voice.
Orange serpent'll revive in your heart
tomorrow.
Sleep till it does.

[AV]

П'ятдесят голубів полетіло з цієї дзвіниці.
Гори грім пережовують, ранять беззубі ясна.
Кволе дерево вітру росте на піску весни.
Кожен любить свій бій тільки названим на ім'я,
кожен лоб пам'ятатиме власний розбитий мур,
кожен зробить із власної кістки собі царя,
кожен власного бога кладе в черепну пільму
і слова висипає в колодязь абетки усі підряд,
не подрібнені й на склади.
Попелинки тремтять на віях,
ростя ранку в багаття кидають, бо сухе.
Понад берегом скаче кінь, вороний, живий,
але в дереві в нього ворущаться тіні ахейців.

Fifty pigeons have flown away from the belfry.
Mountains munch the thunder, wounding their toothless gums.
Wind is frailly sprouting up from the sand of the spring.

Every battle's worth loving when named,
every forehead remembers its own broken wall,
every king is arisen from a bone of the master,
every god is buried down in the darkness, deep in the death's-head.
Words are pouring into the well of a hornbook,
just as whole as that.
Grains of ash on the winkers, trembling;
withered seed of the morning is thrown into the pile to burn.

On the seashore, the black horse is racing alive,
full of ripe Achaeans' shadows budging inside his belly.

[AV]